

sygnatura akt II 1 C 39/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

(...), dnia 24 stycznia 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi w II Wydziale Cywilnym – Sekcji Egzekucyjnej

w składzie: przewodniczący sędzia Sądu Rejonowego Bartosz Lewandowski

protokolant sekretarz sądowy Katarzyna Leszczyńska

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2018 roku w Łodzi

sprawy z powództwa **G. G.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...)**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci wyroku zaocznego Sądu Wojewódzkiego w Łodzi, wydanego w sprawie XGC 2284/92, zaopatrzony klauzulą wykonalności – w części - w zakresie odsetek od należności głównej za okres od 9 lutego 1993 roku do 1 kwietnia 2014 roku;
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;
3. nie obciąża stron na rzecz Skarbu Państwa brakującymi kosztami postępowania.

UZASADNIENIE

W pozwie z 6 czerwca 2017 roku, skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie (...), powód G. G. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Wojewódzkiego w Łodzi XGC 2284/92, opatrzonego klauzulą wykonalności. Roszczeniem zostały objęte odsetki wynikające z wyroku. Jako podstawę faktyczną swojego roszczenia powód wskazał przedawnienie roszczeń (pозew k. 2 – 3).

Postanowieniem z 16 czerwca 2017 roku powództwo zostało zabezpieczone poprzez zawieszenie egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi M. K. KM 895/17 przeciwko dłużnikowi, w części – w zakresie odsetek od należności głównej obliczonych do momentu o trzy lata poprzedzającego złożenie wniosku egzekucyjnego (postanowienie k. 4). 2 listopada 2017 roku powód został zwolniony od kosztów postępowania (postanowienie k. 17).

W odpowiedzi na pozew pozwany uznał powództwo co do części odsetek – za okres od 9 lutego 1993 roku do 31 marca 2014 roku, wnosząc o oddalenie powództwa w pozostałym zakresie. Pozwany podniósł, iż przerwał bieg terminu przedawnienia, składając 1 kwietnia 2017 roku wniosek egzekucyjny (odpowiedź na pozew k. 33 - 36).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem zaocznym z 11 września 1992 roku, wydanym w sprawie XGC 2284/92 Sąd Wojewódzki w Łodzi zasądził od G. G. na rzecz Przedsiębiorstwa (...) Państwowych Gospodarstw Rolnych w O. kwotę 20.167.600 zł (przed denominacją) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 lipca 1992 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 2.420.000 zł (przed denominacją) tytułem zwrotu kosztów postępowania. Wyrokiem z 9 lutego 1993 roku wyrok zaoczny został utrzymany w mocy. 18 marca 1993 roku wyrok został opatrzone klauzulą wykonalności (kopia tytułu wykonawczego k. 38 – 39).

W dniu 30 czerwca 1998 roku zostało umorzono wobec bezskuteczności postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko powodowi w sprawie II KM 118/96 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu na podstawie tytułu wykonawczego objętego powództwem (postanowienie k. 41).

W dniu 31 sierpnia 2007 roku Skarb Państwa wystąpił o nadanie klauzuli wykonalności na swoją rzecz, wobec zakończenia postępowania likwidacyjnego przedsiębiorstwa państwowego, które uprzednio uzyskało tytuł wykonawczy (wniosek k. 42 - 43) Klauzula taka została nadana orzeczeniem sądu wydanym w sprawie XGCo 324/07 w dniu 17 grudnia 2007 roku przez Sąd Okręgowy w Łodzi (postanowienie k. 44 - 45).

Egzekucja przeciwko powodowi toczyła się także w sprawie KM 68/08. Wniosek egzekucyjny pochodzi ze stycznia 2008 roku. Postępowanie zostało umorzono w trybie art. 824 § 1 punkt 3 K.p.c. w dniu 23 kwietnia 2010 roku (wzmianka na tytule wykonawczym k. 39, wniosek o przeprowadzenie egzekucji k. 49 - 50).

W dniu 1 kwietnia 2017 roku wierzyciel złożył Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi A. B. kolejny wniosek egzekucyjny dotyczący obowiązku wynikającego z wyroku X GC 2284/92. Postępowanie nie zostało zakończone (wniosek egzekucyjny wraz z dowodem nadania k. 52 – 53).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dokumentów.

Sąd Rejonowy zważył:

Powództwo oparte o zarzut przedawnienia roszczenia odsetkowego okazało się w dużej części zasadne. Jak stanowi art. 125 kodeksu cywilnego, roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Zażądanie po wydaniu tytułu egzekucyjnego zdarzenia, na skutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, to między innymi podniesienie zarzutu przedawnienia zasądzonych roszczeń i upływ czasu. W tym zakresie powód powołał się więc na uprawnioną przesłankę pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, opisaną w art. 840 § 1 punkt 2 kodeksu postępowania cywilnego.

W tej sprawie wystąpił upływ długiego czasu od wydania orzeczenia. Pozwany wykazał jednak, iż przerywał bieg terminu przedawnienia. Przerwanie biegu terminu przedawnienia jest instytucją uregulowaną w art. 123 § 1 k.c. i art. 124 k.c. Bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia. Po każdym przerwaniu bieg przedawnienia biegnie na nowo, jednak przedawnienie nie biegnie, dopóki postępowanie przed sądem lub innym organem nie zostanie zakończone. Skutek przerwania biegu terminu przedawnienia występował na skutek kolejnych wniosków o wszczęcie egzekucji przeciwko powodowi.

W tej sprawie brak jest więc co najmniej dziesięcioletniego okresu beczynności wierzyciela, co powodowałoby przedawnienie należności głównej. Nie było bowiem żadnego takiego okresu beczynności wierzyciela, który wynosiłby co najmniej 10 lat.

Przedawnieniu uległa natomiast część odsetek, które stanowiąc należności okresowe należne w przyszłości – w rozumieniu art. 125 § 1 K.c., przedawniają się w terminie trzyletnim. Odsetkami takimi są odsetki należne po uprawomocnieniu się tytułu egzekucyjnego (za wcześniejszy okres stanowiąc roszczenia nie będące należnymi w przyszłości).

Zagadnienie to zostało przekonująco wyjaśnione w wyroku Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2014 roku I CSK 197/13 (niepublikowane – dostępne w programie komputerowym Lex).

Pozwany uznał powództwo co do odsetek od 9 lutego 1993 roku (dzień, w którym wyrok zaoczny przeciwko powodowi został utrzymany w mocy) do dnia 31 marca 2014 roku. Zgodnie z art. 213 § 2 K.p.c. sąd jest związany uznaniem powództwa, chyba że uznanie jest sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa. W tej sprawie żadne takie okoliczności nie ujawniły się. Wobec uznania powództwa za okres od 9 lutego 1993 roku sąd nie prowadził już szczegółowych rozważań co do tego, kiedy faktycznie postępowanie sądowe przeciwko powodowi zakończyło się; co mogłoby ewentualnie doprowadzić jedynie do wniosku o zasadności powództwa jedynie w odniesieniu do nieco krótszego okresu, gdyż wyrok utrzymujący w mocy wyrok zaoczny nie był prawomocny od daty 9 lutego 1993, lecz nieco późniejszej. Dodatkowo natomiast orzeczono o pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego za okres do 1 kwietnia 2014 roku. Zgodnie z art. 112 K.c. termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca. Skoro zatem pozwany złożył wniosek egzekucyjny w dniu 1 kwietnia 2017 roku, to termin trzyletni przedawnienia należy określić na 1 kwietnia 2014 roku.

Dlatego też orzeczono jak w punkcie 1 wyroku. Dalej idące żądania powoda, jako dotyczące nieprzedawnionej części roszczenia, podlegały oddaleniu jako niezasadne.

W tym momencie należy krótko odnieść się do stanowiska powoda zajętego w toku rozprawy, jakoby wadliwe było samo wydanie przeciwko niemu wyroku, gdyż powód nie był powiadomiony o sprawie, a roszczenie dotyczące zapłaty za paszę nie było od niego należne. Powód dodatkowo podnosił, że czuje się pokrzywdzony złożeniem przez pozwanego wniosku egzekucyjnego dotyczącego należności, które uległy przedawnieniu.

Trzeba podkreślić, że pamięć zawiodła powoda. Jak wynika z materiałów sprawy, wyrok zaoczny stanowiący podstawę egzekucji został następnie utrzymany w mocy. O utrzymaniu w mocy (lub ewentualnie uchyleniu wyroku zaocznego) orzeka się po wniesieniu sprzeciwu od wyroku zaocznego przez stronę pozwaną. Tym samym oczywiste jest, że G. G. wniósł sprzeciw od wyroku zaocznego, co spowodowało ponowne rozpoznanie sprawy, a skoro tak – wiedział o postępowaniu sądowym i brał w nim czynny udział.

Trzeba wreszcie wyraźnie wskazać, że roszczenie, które ulega przedawnieniu, nie przestaje istnieć. Skutkiem przedawnienia jest jedynie to, że po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia (art. 117 § 2 K.c.). Regulacja polskiego kodeksu cywilnego jest realizacją obecnej w prawie od czasów Imperium Rzymskiego zasady pacta sunt servanda – umów należy dotrzymywać. Zgodnie z uczciwością kupiecką, wszystkie należne zobowiązania należy płacić. Dotyczy to także zobowiązań przedawnionych, które, jak już podkreślono, nie przestają przecież istnieć. Polski ustawodawca wyraźnie przewiduje zresztą, że zarzutu przedawnienia można się rzec. Należności przedawnione mogą też w pewnych okolicznościach być przedstawione do potrącenia. Pozwany Skarb Państwa mógł zatem kierując w 2017 roku wniosek egzekucyjny do komornika sądowego mieć nadzieję, że G. G. zachowa się jak uczciwy kupiec i po wezwaniu go przez komornika zapłaci swoje wymagalne długi. Powód zdecydował się jednak podnieść zarzut przedawnienia, co powoduje, że w odniesieniu do przedawnionych odsetek nie może być prowadzona egzekucja. Nie świadczy to jednak o żadnej nieuczciwości pozwanego, który zmierzał jedynie do uzyskania tego, co mu się słusznie – na skutek wieloletniego braku zapłaty – należało.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto w oparciu o zasadę zawartą w art. 102 K.p.c. Powód wygrał sprawę w około 87 % (w takim zakresie pozostają bowiem odsetki, o których orzeczono w wyroku do sumy odsetek egzekwowanych). Sąd wziął pod uwagę okoliczność, iż powód miał przekonanie o zasadności powództwa, usprawiedliwione okolicznościami sprawy – od wydania wyroku przeciwko powodowi minęło już bowiem wiele lat, a obecnie sytuacja życiowa powoda jest trudna. W normalnym toku sprawy powód winien byłby do zwrotu pozwanemu 13% kosztów zastępstwa procesowego, strony zaś w takim samym stosunku winny zwrócić sądowi koszty brakującej opłaty sądowej.

Z powyższych przyczyn orzeczono jak w sentencji.

Z/

wyrok wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego oraz z pouczeniem o apelacji powodowi.